

ДОКЛАД

НА

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ОКОЛНА СРЕДА

**СЪГЛАСНО ЧЛ. 63 ОТ НАРЕДБА ЗА БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ И
ЗА НЕГОДНИ ЗА УПОТРЕБА БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ**

СЪДЪРЖАНИЕ

	стр.
I. УВОД.....	3
II. ОСНОВЕН ПРЕГЛЕД.....	3
II.1. Цели.....	3
II.2. Информация.....	3
II.3. ООп и индивидуално изпълняващи задълженията си лица.....	4
III. КОЛИЧЕСТВЕНИ ДАННИ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО НАРЕДБАТА.....	6
III.1. Пуснати на пазара БА.....	6
III.2. Събрани НУБА.....	6
III.3. Рециклирани НУБА.....	7
IV. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ НА НАЦИОНАЛНО НИВО.....	8

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

Наредбата - Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (ДВ, бр.2 от 08.01.2013г.с ПМС №351 от 27.12.2012г. обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013г.)

ЗУО – Закон за управление на отпадъците (обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.)

Наредба № 1 - Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн. ДВ, бр. 51 от 20.06.2014г.)

МОСВ - Министерство на околната среда и водите

ИАОС - Изпълнителна агенция по околна среда

РИОСВ – Регионална инспекция по околна среда и води

ПУДООС – Предприятие за управление дейностите по опазване на околната среда

НСИ - Национален статистически институт

АМ - Агенция Митници

НАП – Национална агенция за приходите

КЗП-Комисия за защита на потребителите

БА – Батерии и акумулатори

НУБА – Негодни за употреба батерии и акумулатори

НУАБА – Негодни за употреба автомобилни батерии и акумулатори

НУИБА – Негодни за употреба индустриални батерии и акумулатори

НУПБА – Негодни за употреба портативни батерии и акумулатори

ИУЕЕО - Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване

ИУМПС - Излезли от употреба моторни превозни средства

ООп- Организация по оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори

I. УВОД

Докладът се изготвя съгласно чл.63 от Наредбата и представя основни изводи за прилагането на разпоредбите на Наредбата на национално ниво, за отчетната 2014г.

С Наредбата се определят задълженията на лицата и изискванията за пускане на пазара на БА, както и изискванията за третиране, и транспортиране на НУБА. Основните източници на информация са:

- Лица, притежаващи документ за дейности с отпадъци, съгласно изискванията на чл.57 от Наредбата;
- ООп;
- Лица, изпълняващи задълженията си индивидуално;
- ПУДООС;
- АМ;
- НСИ;
- НАП;
- КЗП.

II. ОСНОВЕН ПРЕГЛЕД

II.1. Цели

Лицата, които пускат на пазара БА са длъжни да осигурят събиране на НУБА в количество, отговарящо на съответния за вида БА коефициент на събираемост.

Цели по събиране за 2014г.:

НУПБА	НУАБА	НУИБА
≥ 40% коефициент на събираемост	≥ 100% коефициент на събираемост	≥ 25% коефициент на събираемост

Лицата, които пускат на пазара БА, включително вградени в уреди и моторни превозни, предприемат мерки за постигане на следните цели по рециклиране:

Цели по рециклиране за 2014г.:

Оловно-кисели НУБА	Никел-кадмиеви НУБА	Други НУБА
≥ 65% рециклиране от теглото на материалите	≥ 75% рециклиране от теглото на материалите	≥ 50% рециклиране от теглото на материалите
възможно най-висока степен на рециклиране на оловото	възможно най-висока степен на рециклиране на кадмия	

II.2. Информация

Лицата, извършващи дейности по третиране на НУБА трябва да притежават необходимите документи, съгласно ЗУО и имат задължения по Наредба №1 да водят отчетност, и да изготвят, и предоставят годишни отчети за извършените дейности с отпадъци.

Лицата, които пускат на пазара БА, включително вградени в уреди и моторни превозни средства имат задължение да се регистрират в регистър, поддържан от ИАОС: (http://eea.government.bg/mro/Registers/REG_MRO_BA_PUSKA.aspx). Всички данни от регистъра са публично достъпни. Регистрацията е еднократна и безплатна, чрез „Информационна система за лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци“.

На всяко тримесечие лицата, заплащащи продуктова такса за БА в ПУДООС, ООп и лицата изпълняващи задълженията си индивидуално имат задължения да предоставят информация в ИАОС за количествата пуснати на пазара БА. ИАОС публикува обобщените данни за периода на интернет страницата си: (http://eea.government.bg/bg/prev_nsmos/waste/ba/index.html).

ООп и лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално имат задължение да предоставят в ИАОС информация за предприетите мерки за организиране на дейностите по екологосъобразното събиране и третиране на НУБА. ПУДООС предоставя информация за събраните средства от продуктови такси, платени за БА.

КЗП предоставя информация за осъществения контрол за съответствието с Наредбата на пусканите на пазара БА. Съгласно предоставената информация от КЗП, през 2014г. са извършени 115 съвместни инспекции за изпълнение на изискванията на Наредбата и *Наредбата за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване* (приета с ПМС № 355 от 28.12.2012г., обн. ДВ. бр. 2 от 08.01.2013г.). Констатирано е, че лицата които пускат на пазара БА са ги маркирали в съответствие с изискванията на Наредбата. Маркировката включва обозначение за разделно събиране, а относно вторичните презаредими батерии са поставени етикети за капацитета им, съгласно Регламент (ЕС) 1103/2010. В търговските обекти има поставени табели на видно място, за възможностите и начина за обратно приемане на НУБА, и за значението на обозначението, указващо разделното събиране. Съставен е само един акт за установено нарушение на *Закона за защита на потребителите* (Обн. ДВ. бр.99 от 9 Декември 2005г. посл.изм. и доп. ДВ. бр.57 от 28 Юли 2015г.).

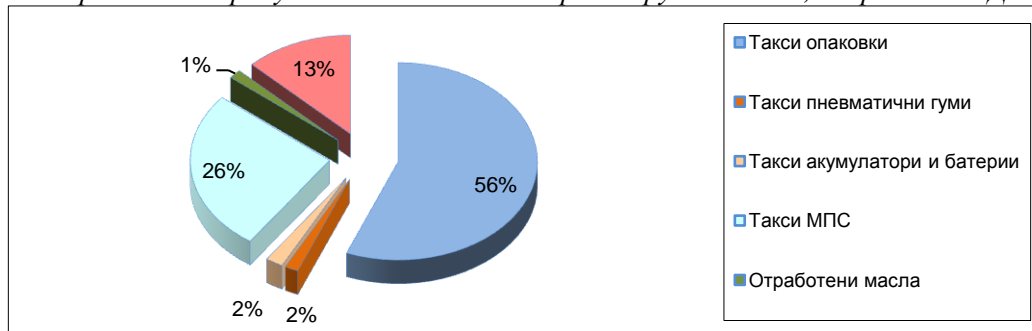
ООп^{-тата} притежаващи разрешение за 2014г. са (пълен списък е публикуван на <http://www3.moew.government.bg/?show=top&cid=440>) “Екобатери” АД, “Национална организация по оползотворяване и рециклиране на отпадъци” АД, “Рекобат” АД, “Нуба рециклиране” АД, “Трансинс батери” ООД, “Екобулбатери” АД, “Норд елрециклинг” АД.

Лице, изпълняващо задълженията си индивидуално е „Монбат“ АД.

Лицата, които не членуват в ООп и не са индивидуално изпълняващи задълженията си, трябва да заплащат продуктова такса в ПУДООС.

Запазва се тенденцията и през 2014г. за намаляване на дела на заплатените продуктови такси за БА в ПУДООС. Като основна идентифицирана причина за тази тенденция е предпочитанието на лицата, които пускат на пазара БА да изпълняват задълженията си чрез колективна система. При направено сравнение дела на платените продуктови такси в ПУДООС за БА е 2 % от приходните такси по ЗУО. (фиг.1).

Фиг.1. Сравнение - продуктови такси за БА спрямо другите МРО, събрани в ПУДООС, 2014г.

Източник: ПУДООС

II.3.ООп и индивидуално изпълняващи задълженията си лица

Съгласно чл. 61 от Наредбата ООп и индивидуално изпълняващи задълженията си лица имат задължения да предоставят информация в ИАОС за предприетите мерки, основно за организиране на събирането и третирането на НУБА, привличане на нови членове и т.н., които са обобщени и представени в систематизиран вид в таблица 1.

Табл.1. Основни предприети мерки от ООп и индивидуално изпълняващи задълженията си лица

МЕРКИ

Мерки за организиране на събирането, съхраняването, рециклирането и/или оползотворяването на НУБА

- Сключване на договори с дружества за събиране и третиране на НУБА, притежаващи необходимите разрешителни документи, съгласно ЗУО;
- Поставяне на контейнери на достъпни обществени места и т.нар мобилни пунктове за събиране на НУБА;
- Предаване за рециклиране на НУБА в други държави в ЕС, при спазване на изискванията на регламент Регламент(ЕО) №1013/2006.

Мерки за обхващане на минималния брой жители, обслужвани от системите за разделно събиране на

портативни и/или автомобилни НУБА

- Разполагане на значителен брой контейнери за събиране на НУПБА в училища, административни сгради, търговски обекти, детски градини и други обществени сгради;
- Оптимизиране на местата за събиране на НУБА;
- Срещи и кампании с общините, с които ООп има сключен договор, и анализиране на местата, които ще бъдат удачни за разполагане на контейнери за разделно събиране на НУБА.

Мерки, взети в случай на временно прекъсване или намаляване степента на събиране или последващо третиране

- В действие е отчетна система, осигуряваща получаването на надеждна информация във всеки момент за нивата на разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на НУБА;
- Заложен резервен процент на разделно събиране и третиране на НУБА, който се увеличава с всяка година;
- Изплащане на възнаграждение за тон събрани и предадени НУБА в размер, който покрива разходите и осигурява разумна печалба за дружествата ангажирани със събирането и съхраняването;
- Поддържане на постоянна връзка с лицата, които пускат на пазара БА с цел предварително деклариране на количествата, които ще бъдат пуснати на пазара и за които ООп ще бъде отговорна.

Мерки за намаляване на съдържанието на тежки метали, вложени в производството на БА

- В договорите между ООп и лицата, които пускат на пазара е записано, че същите имат право да пускат на пазара БА, отговарящи на изискванията на Наредбата;
- Организацията следи научния и техническия прогрес по отношение на заместването на опасни вещества и препарати в БА, с други;
- Организацията установява контакти с подобни организации в държавите-членки на ЕС, с които обменя опит;
- Провеждане на информационни кампании, насочени към членовете на ООп, целящи запознаването им с вредното въздействие на тежки метали, които се влагат в БА;
- Текущ контрол и провеждане на регулярно одитиране.

Действия за информиране и насърчаване на потребителите за събиране на НУБА, привличане на нови членове на ООп, както и информиране относно влияние върху човешкото здраве, околната среда, значение на маркировката на БА и др.

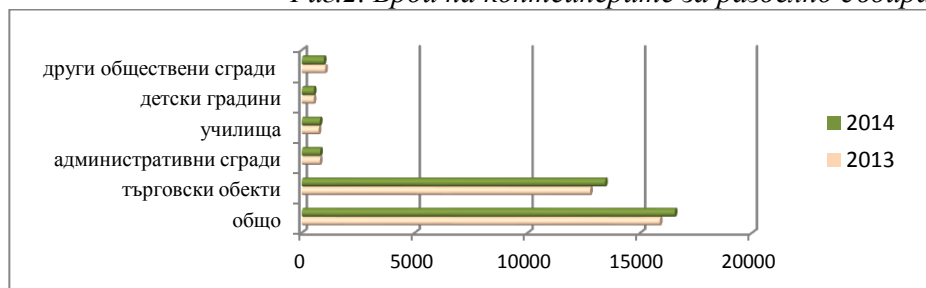
- Указателни табели, информационни материали и подходящи съдове;
- Изработване на рекламни стратегии;
- Рекламирање на центровете за разделно събиране на НУБА
- Работа с учебни заведения;
- Срещи с общини, браншови организации, училища, фирми и др.;
- Изграждане и поддържане на интернет страници на ООп.

Източник: ИАОС

II.4. Система за разделно събиране на НУБА

Организациите по оползотворяване на НУБА и лицата, изпълняващи задълженията си по Наредбата индивидуално, съгласно задълженията си сключват договори за разделно събиране на портативни и/или автомобилни НУБА и обхващане на минимален брой жители, обслужвани от системите за организирано разделно събиране на НУБА. През 2014г. броят на обхванатите общини от разделното събиране на НУПБА е 244. Най-голям е дялът на разположените контейнери за събиране на НУПБА в търговските обекти, следван от административните и други обществени сгради. За сравнение, спрямо 2013г. през 2014г. с 4 % се е увеличил броя на разположените контейнери за разделно събиране на НУПБА.(фиг.2)

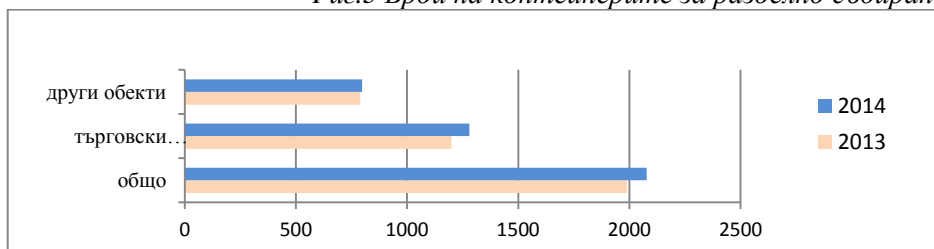
Фиг.2. Брой на контейнерите за разделно събиране на НУПБА

Източник: МОСВ

Наблюдава се и ръст в броя на разположените контейнери за разделно събиране на НУАБА, спрямо 2013г.(фиг.3). В 102 общини има разположени контейнери за разделно събиране на НУАБА.

Фиг.3 Брой на контейнерите за разделно събиране на НУАБА

Източник:МОСВ

III. КОЛИЧЕСТВЕНИ ДАННИ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО НАРЕДБАТА

III.1. Пуснати на пазара БА

Справка за пуснатите на пазара БА по периоди и обобщена такава, се публикува на интернет страницата на ИАОС: http://eea.government.bg/bg/prev_nsmos/waste/ba/index.html.

Количествата пуснати на пазара БА са обобщени по вид (портативни, индустриални, автомобилни), съгласно информацията, получена от ООп^{-тата}, лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално и лицата, които заплащат продуктова такса в ПУДООС, предоставили справка (табл.2).

Табл.2. Справка за пуснатите на пазара БА

Пуснати на пазара на Република България батерии и акумулатори		
Вид на батериите и акумулаторите	Количество /т/	Период
Портативни	737	01.01 – 31.12.2014
Автомобилни	8 607	
Индустриални	1 375	
Портативни батерии и акумулатори, пуснати на пазара, но изнесени или изпратени от страната, преди да са придобити от краен потребител		
Вид на батериите и акумулаторите	Количество /т/	Период
Портативни	7	01.01 – 31.12.2014

Източник: ИАОС

III.2. Събрани НУБА

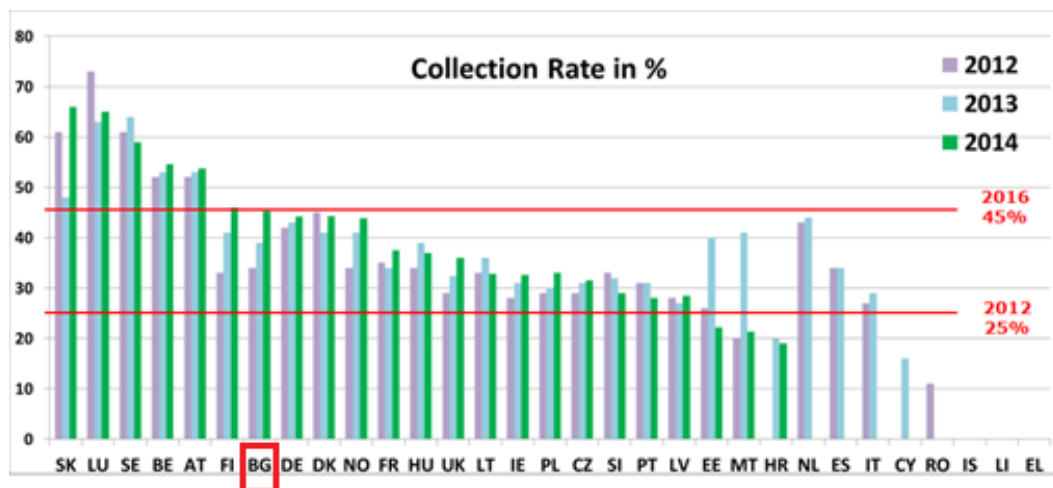
Събраните НУБА се обобщават по вид (портативни, автомобилни, индустриални) съгласно годишните отчети постъпила в ИАОС. Базирайки се на информацията от годишните отчети подадени от инсталациите за третиране на НУБА, събрани и предадени за третиране в инсталациите автомобилни и индустриални НУБА са респективно: 17 643т. и 610т., като в това количество са включени и НУБА, получени в резултат на предварително третиране на ИУЕЕО и на разкомплектоване на ИУМПС. Съгласно разпоредбите на Наредбата лицата, които пускат на пазара автомобилни БА, са длъжни да осигурят събирането на не по-малко от 100% НУАБА, а лицата които пускат индустриални БА трябва да съберат не по-малко от 25% НУИБА. В тази връзка за поредна година са изпълнени целите за събиране на НУАБА и НУИБА (НУАБА >100% и НУИБА > 44%).

Целите за събиране на НУПБА се постигат поетапно, съгласно сроковете по § 3 на ПЗР от Наредбата като за 2014г. трябва да се събере количество НУПБА, отговарящо на коефициент на събираемост, не по-малък от 40%. Коефициентът на събираемост (КС) % се изчислява по Приложение № 2 към чл.17, ал.2: $КС_2 (\%) = [3 * C_1 / (П_0 + П_1 + П_2)] * 100 = 40$. През 2014г.в страната са

събрани НУПБА в количество, отговарящо на нормативно заложения коефициент на събираемост ($KC_2 = 45\%$), като за последните години тенденцията за събраните НУПБА е в посока на увеличение.

Съгласно докладваните данни от страните за 2014г. до Евростат е видно, че 7 страни са постигнали 45 и повече %^{-та} коефициент на събираемост на НУПБА, в т.ч. и България, което отразява напредъка на страната при управление на този отпадъчен поток.(фиг.4)

Фиг.4. Постигнат коефициент на събираемост на страните в Европа

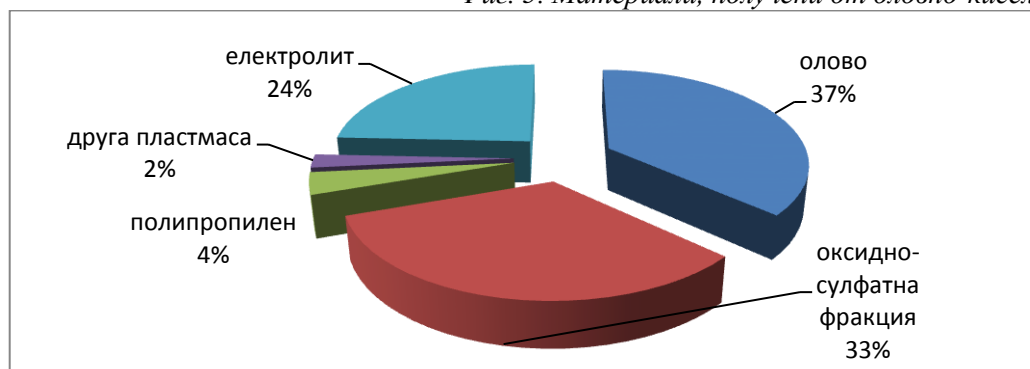
Източник: Jean Klein (ESTAT) J Rizo (ENV), Expert Group Meeting Batteries, Brussels, 7.12. 2015

III.3. Рециклирани НУБА

През 2014г. информацията за рециклираните НУБА е получена съгласно форматите, реда и сроковете на Наредба № 1. В страната има три работещи инсталации за предварително третиране и рециклиране на оловно-кисели НУБА („Монбат“ АД, „КЦМ“ АД, „Ел бат“ АД) и една инсталация за предварително третиране на алкални НУБА („Евро стийл трейд“ АД).

Основните материали, които се образуват от третиране на оловно-кисели НУБА са: олово, оксидно-сулфатна фракция, електролит, полипропилен и други пластмаси. На фиг. 5 са показани дела и вида на получените материали.

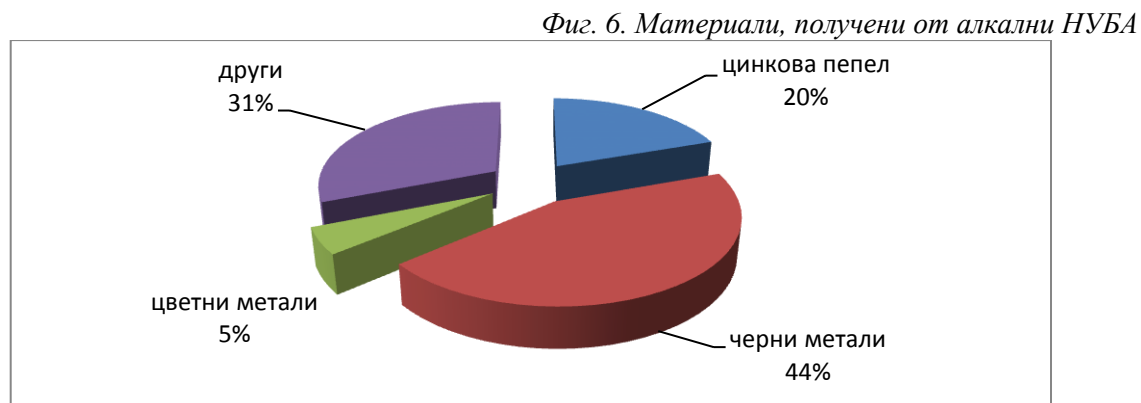
Фиг. 5. Материали, получени от оловно-кисели НУБА

Източник: ИАОС

Средната постигната степен на рециклиране на оловото, което се съдържа в оловно-киселите НУБА е 70 %, за всички инсталации. В същото време е постигната степен на рециклиране от 98 % на материалите съдържащи се в оловно-киселите НУБА, общо за всички инсталации.

Основните материали, които се образуват от третиране на алкални НУБА са: черни метали, цветни метали, цинкова пепел и други. На фиг. 6 са показани процента и вида на получените материали.

Източник: ИАОС

Освен възможността за третиране на НУБА в страната, редица организации изнасят за рециклиране в чужбина основно портативни НУБА. През 2014г. съгласно данните от годишните отчетни по Наредба № 1 и по данни от одиторските доклади са предадени за рециклиране в Германия около 12 т. никел-кадмиеви батерии, 4 т. алкални батерии, и 6 т. други батерии.

IV. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ НА НАЦИОНАЛНО НИВО

Съгласно Заповеди № № РД-331, 333, 335, 336, 337, 338 от 20.05.2015г доказали изпълнение на задълженията си по Наредбата са:

- „Екобатери” АД;
- „Нуба Рециклиране” АД;
- „Норд Елрециклинг” ЕАД;
- „Рекобат” АД;
- „Национална Организация по Оползотворяване и Рециклиране на Отпадъци” АД;
- „Трансинс Батери“ ООД;
- „Екобулбатери“ АД;
- „Монбат” АД.

Целите за събиране на НУПБА се постигат поетапно като за 2014г. трябва да се събере количество НУПБА, отговарящо на коефициент на събираемост, не по-малък от 40%. Постигнатият коефициент на събираемост на НУПБА е 45%. През 2014г. страната е събрала НУАБА и НУИБА, в количества, отговарящи на нормативно заложените коефициенти на събираемост.

Всички събрани НУБА, включително и тези отделени в резултат на предварително третиране на ИУЕЕО и на разкомплектоване на ИУМПС са предадени за предварително третиране, рециклиране и/или оползотворяване.

Р България е изпълнила целта за рециклиране на материалите, съдържащи се в оловно-киселите батерии и акумулатори.

Постигната е възможно най-висока степен на рециклиране на оловото, което се съдържа в оловно-киселите батерии и акумулатори .

Постигната е степента на рециклиране на материалите, съдържащи се в другите НУБА.